

เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราชาวพุทธเนาะ พุทธศาสนา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาอะไรล่ะ? ปัญญาชำระล้างกิเลสอย่างหนึ่ง ปัญญาทำมาหากินเป็นอย่างหนึ่งนะ ปัญญาทางโลกคือวิชาชีพ ถ้าปัญญาชำระกิเลส เห็นไหม คนโง่ คนฉลาด แต่ถ้าเขามีสติปัญญาทันความรู้สึกนึกคิดของเขา เขาจะคุมตัวเขาได้ เขาจะคุมความรู้สึกนึกคิดของเขาได้ คุมความรู้สึกนึกคิดได้แล้วจิตมันกลับมาทำความสะอาดของใจ ถ้าใจมันสงบแล้วนะ เวลามันเกิดปัญญาขึ้นมา มันจะเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เท่าทันความรู้สึกนึกคิด ปัญญาที่มันจับความรู้สึกนึกคิดนี้มาแยกแยะ

ถ้าแยกแยะ เห็นไหม มันเกิดมาจากไหน มันมาได้อย่างไร ที่เกิดมันอยู่ที่ไหน ภาวนาสวะ ภาวนาคือตัวจิต นี่คือนี่ที่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์นั้น อยู่ในป่านะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่อยู่องค์เดียวอยู่ในป่า อยู่โคนต้นโพธิ์นั้น เวลาตรัสรู้ขึ้นมาแล้วเสวยวิมุตติสุข วิมุตติสุขๆ วิมุตติสุขมันล้ำเลิศ มันล้ำเลิศเพราะอะไร นี่มันจะสอนใครได้อย่างไร เพราะความรู้สึกนึกคิดของคนมันคิดแต่ทางโลกๆ ใจ

ถ้าปัญญาทางโลก ปัญญาทางโลกนี่ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา เราก็ใช้ปัญญากันไปไง ปัญญาอย่างนี้เป็นกำปั้นทุบดิน ถ้ากำปั้นทุบดินก็ปัญญาโลกๆ ถ้าปัญญาโลกชำระกิเลสไม่ได้นะ ดูทางโลกนะ ที่ไหนมีแหล่งน้ำที่นั่นมีชีวิต นี่ที่ไหนมีแหล่งน้ำที่นั่นมีชีวิต น้ำเป็นความจำเป็นกับชีวิตนี้มาก เวลาอากาศล่ะ อากาศ ถ้าอากาศเป็นพิษนะคนนั้นจะเจ็บไข้ได้ป่วย คนนั้นถึงกับเสียชีวิตได้ นั่นเรื่องอากาศเป็นพิษนะ เวลาอากาศมันเป็นพิษ

น้ำก็ต้องการน้ำสะอาด คุณใช้เวลาแหล่งน้ำทางโลก เขาแสวงหาน้ำกัน ชีวิตก็เหมือนกัน ชีวิตสิ่งนี้ถ้ามันดำรงชีวิตขึ้นมาใช้ไหม แล้วเวลาหัวใจล่ะ หัวใจมันต้องการสิ่งใด? มันต้องการธรรม ถ้ามีธรรมนะ เวลาเราฟุ้งซ่าน เรามีความทุกข์ในหัวใจ เห็นไหม นั่นนะน้ำเสียแล้ว แล้วเวลาเกิดปัญญา ปัญญาคืออากาศ ถ้าอากาศมันสดชื่น อากาศมันปลอดโปร่ง อากาศมันดีงาม เห็นไหม นี่ศีล

สมาธิ ปัญญา นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน สอนเรื่องอย่างนี้ละ สอนเรื่องนามธรรม เรื่องในหัวใจของเรา นี่ธรรมเห็นใหม่

ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยกิเลสของเรา ด้วยความรู้สึกนึกคิดของเรา ด้วยสัญญาของเรา เราก็เอาสิ่งนี้มาตีความไป ตีความกัน พยายามจะทำให้เหมือน จะทำให้เหมือน ก็เลยกลายเป็นประเพณีวัฒนธรรม

ประเพณีวัฒนธรรมเพราะเราทำตามนั้น เราทำตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอน แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอน สั่งสอนขึ้นมาให้คนเกิดความกระตุกหัวใจ คือมันเกิดความฉุกฉิด ถ้าความฉุกฉิด เอ๊ะ! ชีวิตเป็นอย่างนี้หรือ ทำมาเพื่ออย่างนี้หรือ นี่มันฉุกฉิดนะ ถ้ามันฉุกฉิด มันเป็นความจริงอย่างนี้หรือ ถ้าเป็นความจริงอย่างนี้ แล้วปัญญาที่ความจริงมันเกิดขึ้นได้อย่างไร ถ้าความจริงมันเกิดขึ้นมันจะย้อนกลับนะ มันวางหมด มันวางได้

เวลาเราอาบน้ำห้องต่างน้ำนะ ทำหน้าที่การงาน อาบน้ำห้องต่างน้ำนี้เป็นเรื่องของโลก นี่เป็นสัมมาอาชีพะ นี่สัมมาอาชีพะของฆราวาสธรรม ฆราวาสธรรม เราทำงานชอบ เรามีสัมมาทิฐิ เรามีความถูกต้องดีงามทั้งนั้น ทำความถูกต้องดีงามทั้งนั้นก็เลี้ยงชีวิตนี้ เลี้ยงจิตนี้ เลี้ยงชีวิตนี้ เลี้ยงปากนี้ แล้วเลี้ยงปากแล้วทำไมในหัวใจมันยังทุกข์อยู่อย่างนี้ล่ะ นี่หัวใจมันต้องการธรรม ถ้าต้องการธรรมมันคืออะไรล่ะ

ถ้ามันฉุกฉิดขึ้นมา นี่อาบน้ำห้องต่างน้ำขึ้นมา เวลาเราทำหน้าที่การงานของเราละ คนที่มีอำนาจวาสนาทำสิ่งใดจะประสบความสำเร็จ หลวงตาท่านบอกว่า “บุญกุศลมันส่งเสริม” คนที่มีบุญนะ เวลาตกทุกข์ได้ยาก ทำสิ่งใดมันจะมีคนมาเกื้อกูล มาจุนเจือ มีคนชักนำ เห็นใหม่ สิ่งนี้บุญกุศล สิ่งนี้ก็เป็นเรื่องของโลก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ “อานนท์ เชอบอกเขานะ...” เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน มีคนเอาดอกไม้ รูป เทียนมาบูชามากล่ะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “อานนท์ เชอบอกเขานะให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด”

ปฏิบัติบูชา การปฏิบัติบูชาเราก็ปฏิบัติกัน ปฏิบัติกันแบบโลกๆ โลกที่เขาปฏิบัติกันมันก็หุ่นยนต์ เห็นหุ่นยนต์ใหม่ หุ่นยนต์ในโรงงานมันทำดีกว่าคนอื่น นี่หุ่นยนต์ทำได้หมดนะ เราก็ไป

ปฏิบัติกัน นี่กำปั้นทุบดิน นี่ทำอย่างนั้น ทำเป็นหุ่นยนต์ไปเลย ถ้าหุ่นยนต์นั้นมันเป็นเรื่องของระบบ ถ้าเป็นระบบเราก็คิดนอกระบบ คิดนอกระบบ ถ้าเป็นระบบ เพราะกิเลสมันศึกษารมมะ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้ใหม่ มันก็วางระบบเลย

ทาน ศีล ภาวนา นี่ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วปัญญาเกิดก็ปัญญากิเลสไป กิเลสมันเอาปัญญามา หลอกล่อเราไง นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอย่างนั้น ดีความกันไปไง สิ่งนี้เป็นโลกีย์ปัญญา เพราะปัญญามันเกิดจากอวิชา อวิชามันอยู่ที่จิต เห็นใหม่ อวิชาคือความไม่รู้ จิตมันไม่รู้ของมัน แต่มันศึกษารมมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตัวมันไม่รู้ แต่ศึกษารมมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาเราจะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง นี่เราปฏิบัติเราก็ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติแล้ว ถ้าเราเกิดมีสติขึ้นมา ความปกติ ทำไม่ต้องบริกรรม ทำไม่ต้องพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เห็นใหม่ เพราะอะไร ธรรมชาติของธาตุรู้ สันตติมันคิดตลอดเวลา มันส่งออกตลอดเวลา พลังงานนะ พลังงานต้องส่งออกตลอดเวลา แล้วพลังงานส่งออกมันก็เป็นความคิด เราคิดมาเผดเผดตัวเองไง พุทโธ พุทโธ พลังงานนี้ให้เกาะพุทโธไว้ เกาะพุทโธไว้ อย่าให้พลังงานนี้มัน นี่อากาศเป็นพิษๆ มันไปคิดตามใจของมัน

เกาะพุทโธไว้ แล้วถ้าเกิดเราใช้ปัญญากัน ปัญญาที่เราใช้กันนี้อย่างมากก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ คือปัญญาปรัชญา ปัญญาตรรกะ ตรรกะ เห็นใหม่ ตรรกะพิจารณา พอพิจารณามันก็เห็นโทษ เห็นโทษมันก็ปล่อย ปล่อยคืออะไรล่ะ? ก็สมาธิไง แต่เพราะมันคิดว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ นะ โอ๊ย! ว่าง นี่ทำเป็นหุ่นยนต์ไป ทำเป็นหุ่นยนต์เพราะไม่มีปัญญาจุกคิด ไม่มีคำว่าทำอย่างนี้หรือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอย่างนี้หรือ ลึกซึ้งแค่นี้เองหรือ แต่ถ้ามันใช้ปัญญาของเราไปมันเป็นตรรกะ มันเป็นปัญญาตรรกะ ตรรกะถ้ามีสติ ถ้าตรรกะมีสติ มันปล่อย ปล่อย นั่นคืออะไร

ถ้าปล่อยนะ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เวลามันละเอียดเข้ามานี้มันเห็นของมันเอง มันเห็นเองมันละเอียดอย่างไร แล้วเวลามันพุทโธไม่ได้เลยมันเหลืออะไร ถ้าเหลืออะไร นั่นไง นี่จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ส่องใสเพราะอากาศมันไม่เป็นพิษ มันสะอาดบริสุทธิ์ใจ ถ้าสะอาดบริสุทธิ์เราก็สดชื่นใช้ใหม่ แต่ถ้าอากาศเป็นพิษนะ หายใจเข้าไป

มันอี๊ดอี๊ดขัดข้องไปหมดเลย มันอี๊ดอี๊ดขัดข้องไปหมดเลย เห็นไหม นี่เวลาพุทโธ พุทโธก็แกลบคิดไปร้อยแปดพันเก้า

เพราะคนเราไม่เคยฝึก มันต้องฝึกหัด “นี่คนจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร”

ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ เวลาเราอาบน้ำหรือต่างน้ำ เราทำงานด้วยร่างกายของเรา ถ้าบริหารจัดการก็ทำงานด้วยสมอง เวลาจิตมันสงบเข้ามามันเกิดภวานามยปัญญา ปัญญาที่ละเอียดลึกซึ้งเข้าไปนะ นี่ปัญญาอย่างนั้นมันจะเข้าไปถอดไปถอน ไปถอดถอนสังโยชน์เครื่องร้อยรัดในหัวใจ ถ้ามันถอดถอนเครื่องร้อยรัดในหัวใจแล้ว ถ้าสิ่งที่รัดตึงในหัวใจมันปลดปล่อยไปแล้วมันจะเหลืออะไรล่ะ ถ้ามันถอดถอน มันถอดถอนอย่างนั้น

แต่นี้เราใช้ปัญญากัน เราตรรกะ เราตรึก เราพิจารณาของเรา นี่มันดีใจท้อให้แตก นี่ทีฎฐิมานะไง “มันเจ็บช้ำน้ำใจ มันเจ็บช้ำมาก มันชุ่นช้องหมองใจนัก” เวลามันพิจารณาไปนะ “เอ็งบ้า เอ็งบ้า” เห็นไหม สิ่งที่เจ็บช้ำน้ำใจ เขามาพูดแล้วเขาก็ไปแล้ว แล้วเอ็งก็เอาสิ่งนี้สะสมไว้ในหัวใจ แล้วก็ยึดคิดยึดทำอยู่อย่างนั้นหรือ นี่ถ้ามีสติขึ้นมามันเอามาพิจารณามันก็ปล่อย เห็นไหม มันปล่อยแล้วมันปล่อยแล้วมันเหลืออะไรล่ะ นี่สิ่งที่เจ็บช้ำน้ำใจมันมาจากไหนล่ะ

เจ็บช้ำน้ำใจเพราะมีแรงกระตุ้นมาจากข้างนอกใช่ไหม แต่ถ้ามันเศร้าหมอง มันฟ้องใสในตัวมันเองล่ะ นี่มันเศร้าหมอง มันฟ้องใส เห็นไหม ถ้ามีสติปัญญาเข้ามามันจะเข้ามาเห็นตัวมันแล้วมันจับพิจารณาไป กาย เวทนา จิต ธรรม จิตฟ้องใส จิตเศร้าหมอง จิต เห็นไหม ตัวจิต ถ้าพิจารณาตัวจิต นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนกลับมาที่นี้ มันไม่ใช่หุ่นยนต์ไม่ได้ทำแต่รูปแบบให้มันครบรูปแบบ ปฏิบัติมา ๕ ปี ๑๐ ปี ทำไมมันไม่เจริญก้าวหน้าสักที

ปฏิบัติมาแล้ว นี่ปฏิบัติแล้วก็ทบทวน ทบทวนแล้วปฏิบัติไปแล้วทบทวนๆ...ก็หุ่นยนต์ใจ แต่ถ้ามีปัญญาของมันนะมันไม่ใช่หุ่นยนต์ นี่เวลามันปล่อยมันก็ปล่อยของมัน เห็นไหม ถ้ามันปล่อยของมัน ถ้ามันปล่อย ปล่อยแล้วมันเหลืออะไรล่ะ

เราทำหน้าที่การงาน คุณิเวลาคนเขาทำงาน เห็นไหม เขาทำแล้วทำเล่า ทำแล้วทำเล่า กิจการของเขาจะเจริญรุ่งเรืองของเขาไปข้างหน้า แล้วเวลากิจการเขารุ่งเรือง เขาทำอะไรนะ ถ้าธุรกิจประเภทนั้นเขาทำประเภทนั้นอยู่อย่างนั้น ทำอยู่อย่างนั้นแหละ ทำแล้วมันก็ทำอยู่อย่างนั้น

นี่ไงเราใช้ปัญญาพิจารณาในใจของเราแล้ว เวลามันปล่อยเราก็คือต้องทำให้มันละเอียดขึ้นไป
ลิ ทำให้มันดิ่งามขึ้นไปลิ ถ้ามันละเอียดขึ้นไป เรารู้อะไร ถ้าจิตของเราวงรอบหนึ่ง ปัญญามัน
หมุนไปรอบหนึ่ง เห็นไหม มันปล่อยวางอย่างไร แล้ววงรอบต่อไปมันมีของมัน ทีนี้พอปล่อย
วงรอบหนึ่งด้วยความอ่อนค้อยของวุฒิภาวะไง เออ! มันเสร็จงานแล้ว จบแล้ว จบแล้ว จบแล้วมัน
ต้องไม่ทุกข์ไม่ร้อนอีกสิ ทำไมเดี๋ยวมันก็ทุกข์ร้อนขึ้นมาอีกล่ะ

ทุกข์ร้อนเพราะอะไร เพราะว่าอนุสัยมันนอนเนื่องมากับใจ ถ้าอนุสัยนอนเนื่องมากับใจ นี่
ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันมีหยาบมีละเอียด ถ้าเรื่องหยาบๆ เราก็ตรรกะ เราก็
จินตนาการกันได้ แต่ถ้าเป็นความจริงนะ เพราะถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม มันถึงว่าเป็น
กุปปกรรม อกุปปกรรม กุปปกรรมคือสัจจะ กุปปกรรมคือ สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมที่มันแปร
สภาพ สิ่งในโลกนี้ไม่มีสิ่งใดคงที่ มันแปรสภาพทั้งหมด นี่กุปปกรรม

อกุปปกรรม อกุปปกรรมจิตมันเป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรม เห็นไหม อย่างวัตถุ
ต่างๆ มันแปรสภาพตลอด แล้วนามธรรมมันแปรสภาพที่เร็วกว่าด้วย แต่เวลามันชำระล้างของมัน
แล้วมันไม่แปรสภาพอย่างไร มันเป็นอกุปปกรรมอย่างไร ธรรมะที่คงที่คงที่อย่างไร ธรรมะที่มันมี
อยู่มันมีอยู่อย่างไร แต่นี่ของมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มันเคลื่อนไหวตลอดเวลา ใจ มัน
เคลื่อนไหวตลอดเวลา นี่มันเป็นอย่างนี้ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติมันเป็นแบบนี้ แต่ที่เหนือ
ธรรมชาติล่ะ เหนือการเปลี่ยนแปลงล่ะ เหนือการเปลี่ยนแปลงมันเกิดขึ้นมาได้อย่างไรล่ะ? เหนือ
การเปลี่ยนแปลงในโลกนี้ไม่มี ในโลกนี้ไม่มี แต่ในหัวใจ มี ในหัวใจมันมี เห็นไหม คุณสิ่งที่มันฝัง
ใจตั้งแต่เด็กมาทำไมมันไม่เปลี่ยนแปลงสักที มันฝังใจไปจนตาย นี่ทฤษฎีมานะมันเกิด

แล้วเวลาเราไปปลดปล่อยมันล่ะ? เวลาปลดปล่อยมันนะ เวลาจิตมันสงบแล้วมันพิจารณา
กาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม ธรรม ธรรมารมณฺ์ สัญญาอารมณฺ์นั่นล่ะมันเป็น
ธรรม เป็นธรรมเพราะอะไร เพราะจิตมันสงบ จิตสงบมันก็จับมันได้ใช่ไหม จับมันได้ อย่างเช่น
เรารู้เท่าทันตัวเอง นี่เรารู้เท่าทันตัวเอง เห็นไหม มันก็แคร์เท่าทันตัวเอง แล้วพอรู้เท่าทันตัวเองแล้ว
มันปล่อย มันปล่อยแล้ว สิ่งที่ว่าใจมันกลับมาเป็นอิสระของมัน ถ้าอิสระของมัน ถ้ามันจับของมัน
อีก ถ้ามันแสวงอารมณฺ์อีก คือมันคิดเรื่องเก่าอีก ถ้าคิดเรื่องเก่ามันเห็นของมันอีก นี่จิตเห็นอาการ
ของจิต จิตเห็นที่มันไปจับสิ่งที่เป็นพิษใจ

ความรู้สึกนึกคิดมันเป็นพิษไหม ถ้ามันไม่เป็นพิษไม่เป็นพิษเพราะอะไร ถ้ามันเป็นพิษเป็นพิษเพราะอะไร ถ้ามันเป็นพิษขึ้นมาเราก็แยกแยะมัน แยกแยะด้วยอะไร เห็นไหม สิ่งที่เป็นมรรค ๘ คำริชชอบ งานชอบ เพียรชอบ ถ้าความเพียรชอบ ที่นี้งานของเราเนื่องานหยาบ งานละเอียด คุณีคุณี่ คุณีคุณี่ สิ่งที่ไม่ดีถ้าเราไม่ปอกเปลือกมัน เรากินทั้งเปลือกมันขม ถ้าเราปอกเปลือกแล้วเนื้อมันจะหวาน

นี่ก็เหมือนกัน ความรู้สึกนึกคิดมันเป็นเปลือก ชั้น ๕ มันครอบงำจิตไว้ เห็นไหม ชั้น ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ชั้น แต่ชั้นเกิดจากจิต ถ้าไม่มีจิตมันก็ไม่มีชั้น ชั้น ๕ นี้รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันเกิดจากจิต แล้วจิตเป็นพลังงานเฉยๆ นะ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส อุปกิเลส กิเลสอย่างละเอียด เห็นไหม นี่กิเลสอย่างละเอียด ความเศร้าหมอง ความผ่องใส

คนเรามีฐานะมาก เรามีความมั่นคงในชีวิตมาก แต่จิตใจเรารื่นเริงใหม่ จิตใจเราเศร้าหมองใหม่ จิตใจเราวิตกกังวลใหม่ นี่มันไม่ต้องทำอะไร ตัวมันเองมันก็เศร้าหมองอยู่แล้วละ แต่ที่นี้พอมันคิดออกไป ชั้นคิดไปที่เปลือกแล้ว เปลือกมันจะขม มีรสชาติ นี่สิ่งที่มันขม ที่นี้พอมันเวลาเราใช้ปัญญาของมันอยู่ที่เปลือก ทำไมมันพิจารณาแล้วมันว่าง มันปล่อย

นี่สิ่งที่ปราชญ์มันรู้ได้ มันเข้าใจได้ แต่มันเป็นเรื่องโลก ถ้ามันเป็นธรรมละ เป็นธรรม ถ้าจิตมันสงบแล้วมันจับของมันเองได้ นี่เราปอกผลไม้ เราจะรู้ใหม่ว่าเปลือกผลไม้กับผลไม้มันไม่ใช่อันเดียวกัน คนที่ปอกผลไม้จะรู้ชัดเจนเลย นี่ใจจิตถ้ามันเห็นของมัน มันปล่อยของมัน เห็นไหม ชั้นมันไม่ใช่จิต มันเห็นของมัน มันจับของมันได้ อะไรเป็นเปลือกอะไรเป็นเนื้อ มันรู้ ถ้ามันรู้แล้ว นี่จิตเห็นอาการของจิต มันจับมาแล้ว อ้อ! อันนี้เป็นเปลือก แล้วเปลือกมันก็ต้องมี เราไปตลาดนะ มีผลไม้ที่มันไม่มีเปลือกมีไหม? มันก็ไม่มีหรอก เวลาเขามามันก็มีเปลือกมาทั้งนั้นแหละ เพราะเปลือกมันรักษาเนื้อผลไม้มันไว้

นี่ก็เหมือนกัน ชั้น ๕ มันรักษาจิตไว้ ถ้าไม่มีชั้น ๕ เราก็คนพิจารณาสติ เราพิจารณาทางจิตด้วย สื่อสารกับใครไม่รู้เรื่องเลย นี่มันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ใจ มนุษย์มีธาตุ ๔ และชั้น ๕ มีกายกับใจ ใจนี้เอาไว้สื่อสารกัน เป็นภาษา เป็นความรู้สึกนึกคิด เป็นต่างๆ แต่ความรู้สึกนึกคิดนี้ กิเลสมันก็เอามาใช้ด้วย กิเลสมันเอามาใช้ด้วย เอามาใช้แบบนี้มันก็กระทบกระเทือนกัน เอาอย่างนี้มากกระทบกระเทือนกัน แต่ที่นี้พอจิตเราสงบเข้าไป เราเห็น

นี่การชนะมันชนะตนเอง ถ้าชนะตนเองนี่ประเสริฐที่สุด คนเอาชนะสงครามคุณด้วยล้าน
สร้างเวรสร้างกรรมทั้งนั้นแหละ เราจะเอาชนะคะคานคนอื่นนะไม่มีประโยชน์สิ่งใดเลย แต่ถ้าเรา
จะเอาชนะตัวเราเองนะ ถ้าชนะตัวเราเอง เราชนะด้วยวิถีใด ถ้าชนะด้วยวิถีใด เห็นไหม เราชำระ
ล้างด้วยศีล สมาธิ ปัญญาตามความเป็นจริงเป็นมรรคญาณที่เข้ามาชำระล้างในหัวใจ ถ้าหัวใจมัน
ชำระล้างจนมันสะอาดผ่องแผ้วแล้ว นี่ชนะตนเองประเสริฐที่สุด

“ใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง” นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดที่นี้แหละ
เวลาเกิดขึ้นมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เอามาเทศนาว่าการก็เอาประสบการณ์ของใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาสอนพวกเรา
มรรคญาณที่มันชำระล้างกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเป็นอย่างไร ก็เอาสิ่ง
นั้นแหละมาบอกเรา มาบอกให้เราทำตาม ถ้าเราทำตามเราก็ทำแบบกำปั้นทุบดิน ทำเป็นรูปแบบ
ทำเป็นระบบ ทำอย่างนั้นก็ทำเหมือนกับหุ่นยนต์ใจ

พอหุ่นยนต์ขึ้นมาี่ปริยัติ ถ้าปฏิบัติ ปฏิบัติความจริงขึ้นมา เห็นไหม นี่จิตมันหยาบ หยาบ
อย่างไร ท่ามกลางเป็นอย่างไร ที่สุดมันเป็นแบบใด ถ้ามันเป็นขึ้นมาแล้ว เห็นไหม เวลามันขาดมัน
รู้อย่างไร ถ้ามันรู้จริงขึ้นมามันเป็นความจริงขึ้นมา คนไม่รู้ไม่เห็นพูดไม่ได้หรือ บอกว่าพูดไม่ได้
มันก็พูดโดยกำปั้นทุบดิน โดยสัญญาขึ้นมามันพูดได้ พูดได้กับคนที่ไม่รู้ แต่คนที่เขารู้เขารู้ของเขา
ถ้ารู้ของเขา เห็นไหม นี่มันถึงว่า ชุ่มมสากจุกา เอตมมฺมฺกฺลฺมฺตฺตมฺ มันเป็นมงคลชีวิต เป็นมงคลชีวิต
อย่างยิ่ง

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าทางโลกเรา เราก็ต้องใช้ เห็นไหม น้ำ สิ่งใดมีแหล่งน้ำสิ่งนั้นจะมีชีวิต ชีวิต
ต้องมีอากาศด้วย จิตใจของเราก็ต้องการธรรมะ ธรรมนี่เป็นที่พึ่งอาศัย เวลาเดือดเนื้อร้อนใจ สิ่งนี้
มันจะดับไฟในใจของเรา ถ้ามันดับไฟในใจของเรา เราจะขาดตกบกพร่อง จะขาดแคลนข้างนอก
อยู่บ้าง แต่ถ้าหัวใจมันไม่เดือดร้อน มันอยู่ของมันได้ แต่ถ้าเรามีทุกอย่างสมบูรณ์บริบูรณ์เลย แต่
หัวใจเราเดือดร้อน มันไม่มีความสุขหรอก

ฉะนั้น สิ่งที่ใครมีทั้งธรรมะด้วย แล้วมีทรัพย์สินเงินทองสมบูรณ์ด้วย อันนั้นประเสริฐ
ประเสริฐทั้งโลกนี้และโลกหน้า โลกนี้คือโลกปัจจุบันนี้ไง สุกโต ถ้าใจมันเป็นสุกโต ปัจจุบันมัน
สมบูรณ์ของมันนะ วันหน้าก็สมบูรณ์ เห็นไหม โลกนี้และโลกหน้า โลกนี้มันมีอยู่ที่นี่ โลกนี้มัน
แผดเผาเราอยู่ เราเกิดมากับโลกนี้ นี่ปัจจุบันเราต้องแก้กันที่นี้ ถ้าแก้ที่นี้จบแล้วจบนะ

ถ้าจบที่นี้แล้ว นี่การเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะมันเป็นอย่างยิ่ง แต่ถ้าเราไม่ประพฤติปฏิบัติ การเวียนตายเวียนเกิดเป็นอย่างยิ่งแล้วก็ต้องเวียนซ้ำเวียนซาก แต่การเวียนตายเวียนเกิดเป็นอย่างยิ่ง แต่เกิดมาแล้ว เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วพบพระพุทธศาสนา เรามีโอกาสแล้ว เรามีโอกาสที่ประพฤติปฏิบัติ เรามีโอกาสที่จะแก้ไขของเรา ถ้าเราทำปัจจุบันนี้จบสิ้นที่นี้ เราจะได้ครองธรรมในใจนะ

“ธรรมที่ไหนก็ไม่ประเสริฐเท่าธรรมในหัวใจของเรา”

ถ้าเป็นธรรมในหัวใจของเรา เห็นไหม วิมุติสุขเราสุขอย่างไร เรารู้ได้อย่างไร โลกนี้เวลาเขาสุขเขาสุขด้วยฉันท์ มันเป็นฉันท์นะ นี่สุข-ทุกข์ แต่ถ้ามันเป็นวิมุติสุขแล้วมันไม่ไปไหน มันเป็นของมันตามความเป็นจริง แล้วตามความเป็นจริง เข้าใจชีวิตนี้หมด เข้าใจว่าชีวิตนี้มาจากไหน อยู่เพื่ออะไร แล้วมันจบ จบที่กิเลสมันสิ้น แต่ชีวิตนี้มันก็อยู่ไป สอุปาทิเสสนิพพาน สะ คือเศษส่วน เศษที่เหลือ

เวลาดับฉันท์ไปแล้วนะ ออุปาทิเสสนิพพาน จบ “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะไม่เกิดจากใจของเราได้เลย แล้วเจ้าจะหาไม่เจอ”

มารมันครอบครองใจของสัตว์โลกไว้ทั้งหมด แล้วเราชนะทั้งหมด เราชนะมารในหัวใจของเรา เราจะมีที่พึ่งอาศัย แล้วเราจะเทศนาว่าการ เราจะสั่งสอน เราจะบอกใครเพื่อประโยชน์กับเขา แต่ถ้าเขามองแล้วเขาไม่เข้าใจ นั่นมันเป็นเรื่องกรรมของสัตว์ เอวัง